

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ШАРҚШУНОСЛИК УНИВЕРСИТЕТИ

“ТАСДИКЛАЙМАН”

Г.Ш.Рихсиева

2020 йил “28” 08

“КЕЛИШИЛДИ”

Олий ва ўрта махсус таълим
вазирлиги

2020 йил “29” 08

Рўйхатга олинди: № МД-5А120101

2020 йил “29” 08

ШАРҚ ХАЛҚЛАРИ АДАБИЁТИ ТИПОЛОГИЯСИ

ФАН ДАСТУРИ

Билим соҳаси:	100000 – Гуманитар соҳа
Таълим соҳаси:	120000 – Гуманитар соҳа
Мутахассислик:	5А120101 – Адабиётшунослик (шарқ тиллари)

Тошкент – 2020

	4. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажигимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамыз. – Т.: Ўзбекистон, 2017. – 488 б. 5. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги ПФ-4947-сонли “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги Фармони. www.lex.uz. 6. Пюрвеева Н.Б., Бурыкин А.А., Басангова Т.Г., Санджиева К.С. Фольклор - эпос - литература. Типология и взаимосвязи в контексте диалога Восток – Запад 7. Конрад Н.И. “История всемирной литературы” Введение. М. 1985г. Ахборот манбалари 1. www.ziyouz.uz 2. https:// www . cyberleninka.ru 3. https://www.twirpx.com
7.	Фан дастури Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими йўналишлари бўйича Ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи Кенгашининг 2020 йил “29 08” даги 4 -сонли баённомаси билан маъқулланган. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2020 йил “29 08” даги 452-сонли буйруғи билан маъқулланган фан дастурларини таянч олий таълим муассасаси томонидан тасдиқлашга розилик берилган.
8.	Фан/модуль учун маъсул: Мухтаров Т.А. – ТДШУ “Шарқ мамлакатлари адабиёти кафедраси ва қиёсий адабиётшунослик” кафедраси профессори, филология фанлари доктори.
9.	Такризчилар: Ходжаева Р.У. – ТДШУ “Шарқ мамлакатлари адабиёти кафедраси ва қиёсий адабиётшунослик” профессори, филология фанлари доктори. Сотиболдиева С – А.Навоий номи Ўзбек тили ва адабиёти университети профессори, филология фанлари доктори.

	•ўқиш даврида олган билимларини ўзи ўрганаётган Шарк адабиётига қўллаб, унинг бошқа мамлакатлар адабиёти билан типологик aloқалари ва уларнинг бир-бирига таъсири ҳамда ўзига хос жиҳатларини аниқлай олади, бу соҳа нуктаи назаридан адабиёт намуналарига чуқурроқ ёндошиб тўғри хулосалар чиқаришга ҳаракат қилади.
4.	VI. Таълим технологиялари ва методлари: • маърузалар; • интерфаол кейс-стадилар; • семинарлар (манتيкий фиклаш, тезкор савол-жавоблар); • гуруҳларда ишлаш; • тақдиротларни қилиш; • индивидуал лойиҳалар; • жамоа бўлиб ишлаш ва химоя қилиш учун лойиҳалар.
5.	VII. Кредитларни олиш учун талаблар: Фанга оид назарий ва услубий тушунчаларни тўла ўзлаштириш, таҳлил натижаларини тўғри акс эттира олиш, ўрганилаётган жараёнлар ҳақида мустақил мушоҳада юритиш ва жорий, оралик назорат шаклларида берилган вазифа ва топшириқларни бажариш, якуний назорат бўйича ёзма ишни топшириш.
6.	Асосий адабиётлар 1. “Типология и взаимосвязи средневековых литератур Востока и Запада” М. 1974г. 2. Конрад Н.И. “Запад и Восток” М. 1972г. 3. Рифтин Б.А. “Литература Древнего Китая” М. 1973г. Қўшимча адабиётлар 1. Мирзиёев Ш.М. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қондаси бўлиши керак. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2016 йил якунлари ва 2017 йил истиқболларига бағишланган мажлисидаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг нутқи. // Халқ сўзи газетаси. 2017 йил 16 январь, №11. 2. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. – Т.: Ўзбекистон, 2016. - 56 б. 3. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш – юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. – Т.: Ўзбекистон, 2017. - 48 б

Фан/модуль коди 5ASAT225	Ўқув йили 2020-2021	Семестр 2	ECTS - Кредитлар 5	
Фан/модуль тури	Таълим тили Ўзбек		Ҳафтадаги дарс соатлари 4	
1.	Фаннинг номи	Аудитория машғулоти (соат)	Мустақил таълим (соат)	Жами юклама (соат)
	Шарк халқлари адабиёти типологияси	60	90	150
2.	I. Фаннинг мазмуни Фанни ўқитишдан мақсад – магистрант талабани Ўзоқ ва Яқин Шарк мамлакатлари адабиётини типологик ўрганиш орқали улар орасидаги ўхшашлик ва фарқлар билан таништириш Фаннинг вазифаси – магистрантни ҳар бир миллий адабиёт, хусусан, Шарк мамлакатлари адабиётининг ўзига хос жиҳатларини ажрата олиш, улар ўртасидаги aloқалар, адабий жараёнлар, оқим, йўналиш, адабий тур, жанр кабилардаги ўхшаш жиҳатларни аниқлашда билим ва қўникмалар ҳосил қилиш. II. Асосий назарий қисм (маъруза машғулоти) II.1. Фан таркибига қуйидаги мавзулар қиради: III. Амалий машғулоти буйича кўрсатма ва тавсиялар 1- мавзу. Адабий жараёнларнинг қиёсий-тарихий тадқиқи Адабий ривожланишнинг стадиялилиги. Адабий жараёнлар ва уларнинг қиёсий ўрганилиш тамойиллари. Поэтиканинг категориялари 2- мавзу. XIX-XX асрлар бадиий тизимида умумий жиҳатлар Романтизм ривож. Реализм ривож. Танқидий реализмнинг тараққий этиши. 3- мавзу. Адабий жараёнлар типологияси Адабий жараёнларнинг типологияси. “Идеал тип”нинг ривож. Шарк мамлакатлари адабий жараёнларида типологик умумийлик масаласи. 4-мавзу. Маданий ва тарихий умумийлик тушунчаси Маданий-тарихий умумийлик тушунчаси. Маданий-тарихий тил гуруҳларининг шаклланиши. Семантик умумийликнинг мавжудлиги. 5-мавзу. Ўрта асрларда иқтисодий асослар Адабий ёдгорликларнинг қиёсий тадқиқи. Шарк мамлакатларида ўзаро таъсир ва aloқалар масаласи. 6-мавзу. Антик адабиёти тавсифининг асосий жиҳатлари Антик адабиётнинг тавсифи ва унинг ўзига хос жиҳатлари. Антик адабиёт. Қадимги Рим адабиёти. 7-мавзу. Ўрта аср адабиётларида типология ва ўзаро aloқалар			

	Ўрта аср адабиёти тизими. Ўрта асрлар Ғарб ва Узоқ Шарқ мамлакатлари адабий жараёнларида типологик умумийлик масаласи 8-мавзу. Ўрта аср адабиётлари тараққиётининг ўзига хос жиҳатлари ва типологик таҳлил масалалари Хитой, корейс ва япон ўрта аср адабиётларида типология масаласи. Ўрта аср адабиётининг ўзига хос жиҳатлари. Жанрлар ривож ва иерархияси 9-мавзу. Ўрта аср адабиётлари алоқаларининг кўринишлари Узоқ адабий ўтмишга эга адабиётлар ўртасидаги алоқалар: Хитой ва Ҳиндистон. Ўрта асрларда шаклланган адабиётлар ўртасидаги алоқалар: Корея, Вьетнам, Япония. 10-мавзу. Ўрта аср насрларининг ўзаро типологик алоқалари масаласи Ўрта аср Шарқ мамлакатлари адабиётида наср ривож ва насрий жанрлар. Хитой ва япон ўрта аср насрий адабиёти ва насрий жанрларнинг типологик таҳлили 11-мавзу. Буддавийлик ва Хитойнинг поэтик тафаккури Ўрта аср Шарқ мамлакатлари адабий алоқаларида буддавийлик ва унинг аҳамияти. Хитой ва япон бадиий тафаккурида буддавийлик. 12-мавзу. Япон ўрта аср шеърляти ва унинг бошқа адабиётлардаги ўхшаш кўринишлари Хэйан даври шеърляти ва унинг ўзига хос поэтик жиҳатлари. Япон ўрта аср назмий жанрлари ва уларнинг бошқа халқ адабиётларидаги ўхшаш кўринишлари 13-мавзу. Узоқ Шарқ ўрта аср шеърлятида омонимик метафора Япон шеърлятида омонимик метафора. Танка шеърлятида какэкотаба. 14-мавзу. Миллий адабиётнинг юзага келиши. Фольклорнинг роли Фольклорнинг ривож. Сўз санъатининг қадимги кўринишлари. Фольклор жанри 15-мавзу. Мафкура ўрта аср адабиётининг асоси сифатида Ўрта аср адабиётининг мафкуравий асослари. Ўрта аср адабиётида тарихийлик. Амалий машғулотлар учун қуйидаги мавзулар тавсия этилади: 1. Шарқ мамлакатлари маданиятида ўзаро алоқаларнинг типологияси 2. Адабий жараёнларнинг қиёсий-тарихий тадқиқи 3. XIX-XX асрлар бадиий тизимида умумий жиҳатлар 4. Адабий жараёнлар типологияси 5. Маданий ва тарихий умумийлик тушунчаси
--	--

	6. Ўрта асрларда иқтисодий асослар 7. Антик адабиёти тавсифининг асосий жиҳатлари 8. Ўрта аср адабиёти тизими 9. Шарқ ва Ғарб адабий алоқаларида Ҳиндистоннинг ўзига хос ўрни. 10. Ўзлаштирилган бадиий материални талқини ва трансформацияси 11. Сўз санъатининг қадимги кўринишлари 12. Қўшни халқлар ва фольклорнинг роли 13. Шарқ адабиётларининг ўзаро таъсири масаласи 14. Хитой ва Ҳиндистон адабиётларининг қиёсий ўрганилиши 15. Мафкура ўрта аср адабиётининг асоси сифатида Амалий машғулотлар мультимедиа қурулмалари билан жиҳозланган аудиторияда бир академик гуруҳга бир профессор-ўқитувчи томонидан ўтказилиши зарур. Машғулотлар фаол ва интерфактив усуллар ёрдамида ўтилиши, мос равишда муносиб педагогик ва ахборот технологиялар қўлланилиши мақсадга мувофиқ. IV. Мустақил таълим ва мустақил ишлар Мустақил таълим учун тавсия этиладиган мавзулар: 1. Шарқ адабиётларининг ўзаро таъсири масаласи 2. Адабий жараёнлар типологияси 3. Маданий ва тарихий умумийлик тушунчаси 4. Антик адабиёти тавсифининг асосий жиҳатлари 5. Хитой ва япон адабий алоқалари Мустақил ўзлаштириладиган мавзулар бўйича талабалар томонидан рефератлар тайёрлаш ва уни тақдимот қилиш тавсия этилади.
3.	V. Фан ўқитилишининг натижалари (шаклландиган компетенциялар) Фанни ўзлаштириш натижасида талаба: • Шарқ мамлакатлари маданияти ва адабиётидаги ўхшаш адабий жараёнлар, Узоқ ва Яқин Шарқ мамлакатлари антик, ўрта асрлар адабиётининг ўзига хос жиҳатлари ва улар ўртасидаги алоқаларнинг типологияси, насрий ва назмий жанрлар типологияси тўғрисида билим ва қўникмаларга эга бўлади;